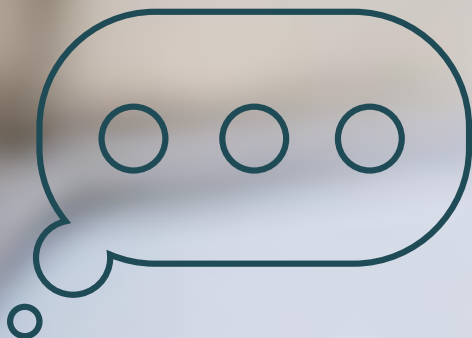

Amel - en rapport om tjejer och digitalt våld

TJEJJOURN
SKOGSRÅ

Om Tjejjouren Skogsrå

Tjejjouren Skogsrå är en ideell förening med feministisk värdegrund. Vi grundades 2012 och har vårt säte i Sundsvall. Vi arbetar med att stötta och stärka tjejer på olika sätt, bland annat genom vår stödverksamhet och olika evenemang och aktiviteter för tjejer.

Skanna QR-koden för att besöka
Tjejjouren Skogsrås hemsida.

© Tjejjouren Skogsrå 2024

Text: Linn Elander, Anna Maja Nylén

Grafisk form och illustration: Linn Elander, Anna Maja Nylén

Tryck: Accidens, Sundsvall

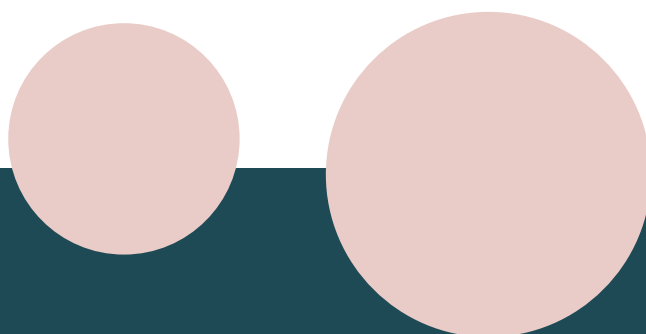
"Det kändes som om jag ägdes
av någon annan än mig själv."

- Tjej 17 år

Innehåll

Förord.....	1
Bakgrund.....	2
Normaliseringsprocessen.....	2
Könsmaktsordningen.....	2
Våldets uttryck.....	3
Digitalt våld.....	4
Hur påverkas tjejer av att utsättas för digitalt våld?.....	5
Syfte.....	6
Metod.....	6
Tillvägagångssätt.....	6
Spridning.....	6
Etiska överväganden.....	6
Resultat.....	8
Hur gammal är du?.....	8
Var i Sundsvalls kommun bor du?.....	8
Vilka digitala plattformar använder du?.....	9
När var du senast med om att en person du INTE var tillsammans med gjorde det här.....	10
När var du senast med om att någon du varit eller är tillsammans med gjorde det här.....	14

Reflektioner.....	20
Omfattningen.....	20
Tjejers utsatthet för våld i nära relation.....	20
Eftervåld.....	20
Sexuellt våld.....	20
Förövare.....	20
Hur du som läsare kan tänka kring tjejer och digitalt våld.....	21
Lär dig vad utsattheten handlar om.....	21
Lär dig om digitala verktyg och sociala medier som unga använder.....	21
Förståelse för betydelsen av digitala sociala interaktioner.....	21
Lägg dig i - men på rätt sätt.....	21
Referenser.....	24

Förord

Som tjejjour möter vi många tjejer med erfarenheter av killar och mäns våld. I och med den ökade digitaliseringen har våldet flyttat in på digitala plattformar och därför ville vi undersöka Sundsvalls kommuns tjejers erfarenheter av digitalt våld.

Vi valde att döpa det här projektet till Amel efter Anne-Marie Eklund Löwinder som är rankad som en av Sveriges främsta IT-säkerhetsexperter och ledamot i regeringens Digitaliseringsråd.¹

Vi vill särskilt tacka tjejerna som svarade på enkäten som utgör grunden för den här rapporten. Stort tack också till Lotta Brännström som agerat handledare och varit ett fantastiskt stöd.

Tjejer – vi ser er och hör er. Tjejjouren Skogsrå slutar aldrig kämpa för er.

---

¹ Internetstiftelsen, "Anne-Marie Eklund Löwinder ny ledamot i regeringens Digitaliseringsråd", *Internetstiftelsen*, hämtad 26 juni, 2024. <https://internetstiftelsen.se/om-oss/press/pressmeddelanden/anne-marie-eklund-lowinder-ny-ledamot-i-regeringens-digitaliseringsrad/>

Bakgrund

I februari 2022 lanserade föreningen Tjejjouren Skogsrå en enkätundersökning som en del i ett projekt om digitalt våld mot tjejer. Svaren från enkäten resulterade i den här rapporten. Rapporten riktar sig till två målgrupper som kommer i kontakt med tjejer som kan vara utsatta för digitalt våld:

- föräldrar och
- vuxna verksamma i grund- och gymnasieskolor och på fritidsgårdar i Sundsvalls kommun.

Projektet finansieras av Skandias stiftelse *Idéer för livet*.

”Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom denna handling skadar, smärtar, skrämmar eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från något som den vill.”²

Normaliseringsprocessen

Normaliseringsprocessen är en teoretisk modell, utarbetad genom forskning av sociologiprofessorn Eva Lundgren. Den ger en tolkningsram inom vilken man kan förstå vad som sker när våld i nära relation utövas. Normaliseringsprocessen har några särskilt utmärkande drag och det första är att gränser suddas ut och blir förskjut-

na. Detta gör att det som till en början upplevs som oacceptabelt över tid blir acceptabelt och förändrar successivt självbilden hos offret. Det andra är isolering där förövaren förnekar offret att ha sociala sammanhang utöver de som kontrolleras av förövaren själv. Att offret förlorar närheten till sin familj och vänner gör förövaren till offrets enda referensram eftersom möjligheten att jämföra upplevelser med andra än förövaren har frångåtits av offret. Det tredje utmärkande draget för normaliseringsprocessen är att förövaren växlar mellan våld och värme. Genom detta skapas också en dubbelhet som gör offret förvirrad både tanke- och känslomässigt och till slut får konsekvensen att gränsen mellan våld och kärlek suddas ut.³

Könsmaktsordningen

Könsmaktsordningen är ett samlat begrepp som beskriver den sociala konstruktionen av att killar och män som grupp tillskrivs makt över tjejer och kvinnor som grupp.⁴ Konsekvensen av att samhället är strukturerat efter denna ordning är att tjejer och kvinnors rättigheter och möjligheter är märkbart begränsade i jämförelse med killarna och männens. Exempelvis tjänar kvinnor i Sverige i genomsnitt 90 procent av vad män tjänar⁵ trots att kvinnor har högre utbildningsnivå än män.⁶ Killar och mäns våld mot tjejer och kvinnor är den yttersta konsekvensen av könsmaktsordningen eftersom våldet och hot om våld begränsar tjejer och kvinnors livsutrymme. Tjejer och kvinnor kan exempelvis avstå från att delta i sociala sammanhang, avstå från att promenera hem sent en kväll eller

² Per Isdal, *Meningen med våld* (Stockholm: Gothia Förlag, 2001).

³ Eva Lundgren, *Våldets normaliseringsprocess och andra våldsförståelser* (Linköping: Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige (ROKS), 2004).

⁴ Sylvia Walby, "Theorising Patriarchy", *Sociology* 23, nr. 2, (1989).

⁵ SCB, "Medellöner i Sverige", *SCB*, hämtad 12 juni, 2024, <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/medelloner-i-sverige/>

⁶ SCB, "Högst utbildningsnivå bland kvinnor och i våra universitetsstäder", *SCB*, hämtad 12 juni, 2024, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/befolkningens-utbildning/pong/statistiknyhet/befolkningens-utbildning-2019/>

välja bort vissa arbetsplatser av rädsla för att utsättas för våld. Detta gör att killar och män som grupp på bekostnad av tjejer och kvinnor har utrymme och möjligheter.⁷

ta makten och kontrollen över henne och relationen.⁹

Våldets uttryck

Killar och män som utsätter tjejer och kvinnor för våld i nära relation gör ofta det på ett systematiskt vis⁸ och med olika former av våld. Syftet med våldet är att

Olika former av våld och exempel på hur de tar sig uttryck

Psykiskt våld - trakassera, hota, tvinga, kalla offret fula ord, göra narr av, begränsa, kontrollera och socialt isolera.

Fysiskt våld - knuffa, skaka, bita, riva, hålla fast, örfila, ge knytnävsslag, slå med tillhyggen, sticka med kniv, sparka och ta stryptag.

Sexuellt våld - tvinga offret att se pornografi, använda ett sexuellt kränkande språk, sexuella trakasserier och våldtäkt.

Latent våld - en form av psykiskt våld som förövaren utövar genom exempelvis kroppsspråk eller röstläge som gör att den utsatta känner sig rädd.

Försummelse - inte hjälpa eller förhindra så att den utsatta inte får hjälp med hygien, mat eller medicin som personen behöver.

Materiellt våld - förstöra eller stjäla den utsattes personliga tillhörigheter, värdesaker eller bohag.

Ekonomiskt våld - med tvång förmå någon att utföra ekonomiska olagligheter, ekonomiska hot, genom kontroll begränsa parternas tillgång till sin egen och/eller gemensamma ekonomi eller förhindra personen från att arbeta.¹⁰

7 Maria Wendt Höjer, "Rädslans politik: våld och sexualitet i den svenska demokratin" (diss, Stockholms universitet, 2002), <https://pubs.sub.su.se/5793.pdf>

8 Eva Lundgren, Gun Heimer, Jenny Westerstrand och Anne-Marie Kalliokoski, *Slagen dam. Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige - en omfångsundersökning*. (Umeå: Brottsoffermyndigheten), 2001. <https://www.brottsoffermyndigheten.se/media/seyalp3a/slagen-dam.pdf> (Hämtad 2024-02-15)

9 Socialstyrelsen. *Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Ett utbildningsmaterial*, (Stockholm: Socialstyrelsen), 2021. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-11-7607.pdf> (Hämtad 2024-04-23).

10 Ibid.

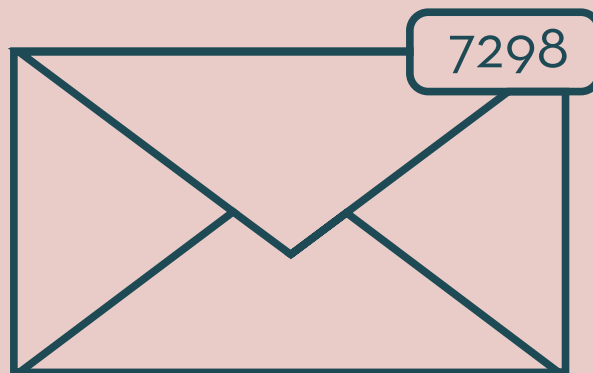
Digitalt våld

Digitalt våld innebär att man skadar en annan person exempelvis psykiskt eller sexuellt med hjälp av en digital enhet. Man kan bli utsatt för digitalt våld i vänskapsrelationer, av en före detta partner eller av personer man inte har någon relation till.¹¹ Det kan också utövas av en nuvarande partner.¹² Digitalt våld i nära relationer bör ses som en form av psykiskt våld som kan utövas och göras effektivt genom digitala verktyg.¹³

I Internetstiftelsens undersökning *Svenskarna och internet* uppgav 16 procent av tjejerna mellan 12-19 år att de fått nakenbilder skickade till sig av någon de inte känner. I samma åldersgrupp hade 8 procent fått frågan om de kan skicka

nakenbilder på sig själv mot betalning och 17 procent av tjejerna uppgav att de har utsatts för näthat eller negativa kommentarer.¹⁴

Nyligen publicerades en rapport med resultatet av en enkätstudie som riktade sig till elever i årskurs nio i samtliga sju kommuner i Västernorrland. Resultatet visade att tjejer i en mycket större utsträckning än killar var utsatta för sexualiserade former av trakasserier online. Att få en dick pic mot sin vilja och att bli ombedd att skicka bilder/videoklipp med naket eller sexualiserat innehåll uppgav 52 procent respektive 51 procent av tjejerna att de upplevt de senaste sex månaderna. Motsvarande siffror för killarna var 6 procent och 12 procent.¹⁵

11 Amiro Diallo, *A Guide for Women and Girls to Prevent and Respond to Cyberviolence*, (New York: UN Women), 2021. <https://eca.unwomen.org/sites/default/files/2022-02/ONLINE%20cyberV%20women%20ENG.pdf> (Hämtad 2024-04-24)

12 Stine Torp Løkkeberg, Camilla Ihlebæk, Gudrun Brøttveit och Lilliana Del Busso, "Digital Violence and Abuse: A Scoping Review of Adverse Experiences Within Adolescent Intimate Partner Relationships", *Trauma, Violence, & Abuse* 25, nr. 3 (2023). <https://doi.org/10.1177/15248380231201816>

13 Carolina Øverlien, "Våld mellan ungdomar i nära relationer: Digitala medier och utövande av kontroll", *Societalvetenskaplig tidskrift* 25, nr. 1 (2018). <https://doi.org/10.3384/SVT.2018.25.1.2382>

14 Internetstiftelsen, *Svenskarna och internet 2023*, (Stockholm: Internetstiftelsen), 2023. <https://svenskarnaochinternet.se/app/uploads/2023/10/internetstiftelsen-svenskarna-och-internet-2023.pdf> (Hämtad 2024-06-25).

15 Katja Gillander Gådin, Albin Dahlström och Heléne Dahlqvist, *Ungas psykiska hälsa och utsatthet för våld och trakasserier. Rapport från en enkätstudie till elever i årskurs nio i Västernorrland*, (Sundsvall: Mittuniversitetet), 2024. <https://www.miun.se/globalassets/institutioner/hov/forskning/rapport-ungas-psykiska-halsa.pdf> (Hämtad 2024-05-20).

Digitalt våld kan till exempel vara att förövaren:

- sprider eller hotar med att sprida privata bilder och/eller filmer online
- skickar hotfulla meddelanden
- smygläser sms, meddelanden eller mail
- kontrollerar vem man är vän med eller följer på sociala medier
- sms:ar överdrivet mycket
- sprider rykten online
- tvingar någon att skicka privata bilder och/eller filmer
- kräver inloggning till mail, appar eller konton online¹⁶
- fortsätter att skicka sms, meddelanden eller mail trots att hen blivit ombedd att sluta höra av sig¹⁷
- tvingar någon att ha sin plats-information påslagen hela tiden för att kunna bevaka var personen befinner sig¹⁸
- skickar dick pics utan samtycke.¹⁹

Hur påverkas tjejer som utsätts för digitalt våld?

Att bli utsatt för digitalt våld kan påverka den mentala hälsan. Resultaten från en studie från 2021 visade att det fanns ett samband mellan att bli utsatt för sexuella trakasserier online och ökad ångest samt depressiva symtom hos tjejer.²⁰ Annan forskning visar att det hos ungdomar finns ett samband mellan att utsättas för digitalt våld i nära relation och att uppvisa depressiva tecken och även drabbas av mobbning online. För tjejer ökade det också känslan av att känna sig ensam.²¹ Att få

nakenbilder på sig själv spridna mot sin vilja kan göra att offret upplever påverkan på den mentala hälsan med konsekvenser så som posttraumatisk stress, ångest, depression och tankar på suicid. Det visar en kvalitativ studie från 2016 som också kom fram till att de kvinnliga deltagarna hade svårt att lita på andra efter det som hänt.²² En studie som ville ta reda på mer om könsrelaterat våld mot tjejer på Sveriges landsbygd visade att tjejerna som deltog upplevde minskad känsla av makt och utrymme när de blev utsatta för trakasserier online.²³

16 Torp Løkkeberg, Ihlebæk, Brottveit och Del Busso, "Digital Violence and Abuse".

17 Molly Dragistragiewicz et al., *Domestic violence and communication technology: Survivor experience of intrusion, surveillance and identity crime* (Sydney: Australian Communications Consumer Action Network), 2019. <https://eprints.qut.edu.au/131143/> (Hämtad 2024-03-26).

18 Heather Douglas, Bridget A. Harris och Molly Dragiewicz, "Technology-facilitated domestic and family violence: Women's experiences", *The British Journal of Criminology* 59, nr. 3 (2019). <https://doi.org/10.1093/bjc/azy068>

19 Jessica Ringrose, Kaitlyn Regehr och Sophie Whitehead, "Teen Girls' Experiences Negotiating the Ubiquitous Dick Pic: Sexual Double Standards and the Normalization of Image Based Sexual Harassment", *Sex Roles* 85, (2021). <https://doi.org/10.1007/s11199-021-01236-3>

20 Simon Ståhl och Inga Dennhag, "Online and offline sexual harassment associations of anxiety and depression in an adolescent sample", *Nordic Journal of Psychiatry* 75, nr. 5 (2021). DOI: 10.1080/08039488.2020.1856924

21 María-Jesús Cava, Inés Tomás, Sofia Buelga och Lausa Carrascosa, "Loneliness, Depressive Mood and Cyberbullying Victimization in Adolescent Victims of Cyber Dating Violence", *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17, nr. 12 (2020). <https://doi.org/10.3390/ijerph17124269>

22 Samantha Bates, "Revenge Porn and Mental Health: A Qualitative Analysis of the Mental Health Effects of Revenge Porn on Female Survivors", *Feminist Criminology* 12, nr. 1 (2016). <https://doi.org/10.1177/15570851166545>

23 Lotta Brännström, Sara Nyhlén och Katja Gillander Gådin, "Girls' Perspectives on Gendered Violence in Rural Sweden: Photovoice as a Method for Increased Knowledge and Social Change", *International Journal of Qualitative Methods* 19, (2020). <https://doi.org/10.1177/1609406920962904>

Syfte

Rapportens syfte är att öka förståelsen för vad tjejer i åldrarna 15-19 år i Sundsvalls kommun har för upplevelser av digitalt våld.

Metod

Tillvägagångssätt

Enkäten med 38 frågor skapades med Google Forms och gjordes tillgänglig för målgruppen att svara på mellan 2022-02-25 och 2022-05-16.

Spridning

Enkäten och dess syfte spreds via sociala medier (Instagram, Facebook, TikTok och Snapchat) både genom organiska inlägg och betalda annonser. Tolv fritidsgårdar mottog fysiska affischer med information och affischerna hängdes även upp på ett flertal publika platser inom Sundsvalls kommun.

Etiska överväganden

Initialt var vår intention att begränsa ålder på respondenter till högstadies- och gymnasieålder, det vill säga mellan 13-19 år. Anledningen till det var att det främst är det åldersspannet Tjejjouren Skogsrås aktiviteter riktar sig till. Men för att personer under 15 år ska få delta i en enkätundersökning krävs målsmans godkännande vilket skulle vara svårt att

säkerställa i en webbaserad enkätundersökning. Därför begränsades åldersspannet till 15-19 år.

På enkätens första sida gavs information om att svaren kommer ingå i en rapport om digitalt våld och att det är frivilligt att medverka. Vi var tydliga med att respondenterna kommer vara helt anonyma i undersökningen och att de när som helst kan välja att avbryta sin medverkan. Inledningsvis tillfrågades respondenterna om samtycke till att delta i undersökningen. Om de svarade ja på den frågan fortsatte enkäten och svarade de nej avbröts enkäten omedelbart.

Vi informerade om hur de kunde kontakta Tjejjouren Skogsrå om de hade frågor gällande enkäten och rapporten. Samt var de kan vända sig om de själva eller någon de känner har blivit utsatt för någon form av våld och vill ha stöd.

Vi gav respondenterna möjligheten att uppge vem förövaren var genom dessa svarsalternativ: kille/man, tjej/kvinna eller vet inte/vill inte uppge. Detta medförde också att vi inte gav utrymme för andra könsidentiteter än de två könen man och kvinna. Anledningen till detta var att vi i arbete med rapporten ville ha möjligheten att använda oss av statistik och forskning och dessa utgår i stor utsträckning från de två juridiska könen man och kvinna.

”Det fick mig att må väldigt dåligt till den nivån att jag blev deprimerad och började med självskadebeteende och fick börja gå till en psykolog.”

- Tjej 16 år

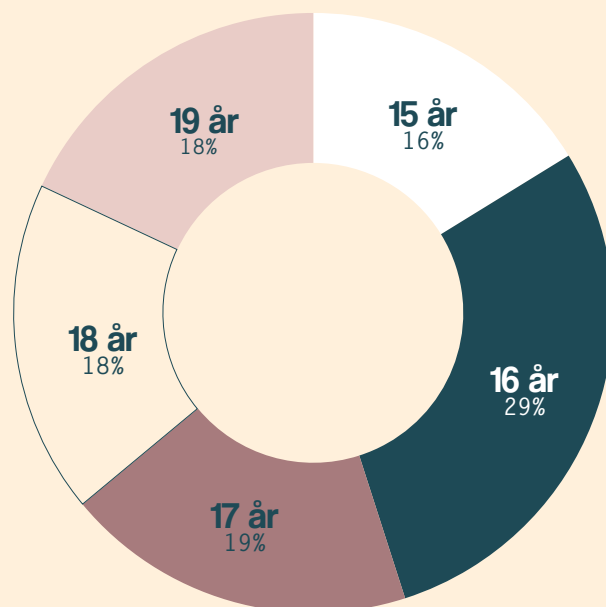
Resultat

Sammanlagt svarade 114 personer på enkäten. Tre svar plockades dock bort då två av respondenterna inte bodde i Sundsvalls kommun och en respondent svarade nej på frågan "Är du tjej mellan 15 och 19 år och bor i Sundsvalls kommun?". Det gjorde därför att antal respondenter landade på 111 personer.

Enkäten inleddes med några demografiska frågor för att få lite grundläggande information om respondenterna. De frågor som ställdes var:

- Hur gammal är du?
- Var i Sundsvalls kommun bor du?
- Vilka digitala plattformar använder du?

Hur gammal är du?

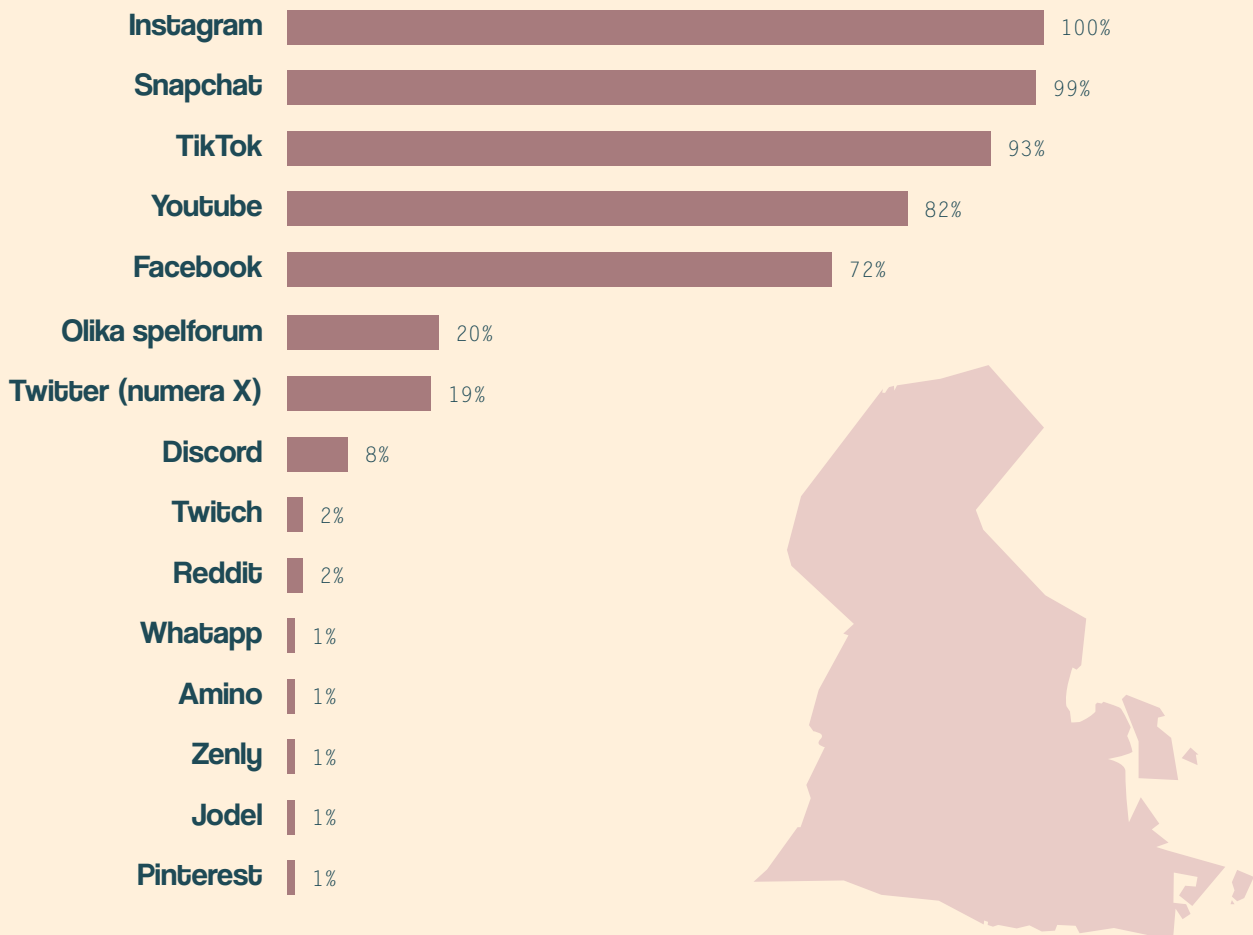

Var i Sundsvalls kommun bor du?

Alnö	12%	Sallyhill	3%	Haga	1%
Centrum	9%	Sundsbruk	3%	Hemmanet	1%
Skönsmon	8%	Korsta	2%	Holm	1%
Bergsåker	6%	Kvissleby	2%	Hovsbodarna	1%
Matfors	6%	Njurundabommen	2%	Juniskär	1%
Granlo	5%	Skönsberg	2%	Liden	1%
Granloholm	5%	Stöde	2%	Lillhällom	1%
Kovland	5%	Östermalm	2%	Ljustadalen	1%
Vill inte uppge	5%	Allsta	1%	Mjösund	1%
Nacksta	4%	Attmar	1%	Petersvik	1%
Södermalm	4%	Bredsand	1%	Sidsjö	1%
Indal	3%	Essvik	1%	Tunadal	1%

Vilka digitala plattformar använder du?

Diagrammet redovisar hur stor andel av respondenterna som använder respektive digital plattform.

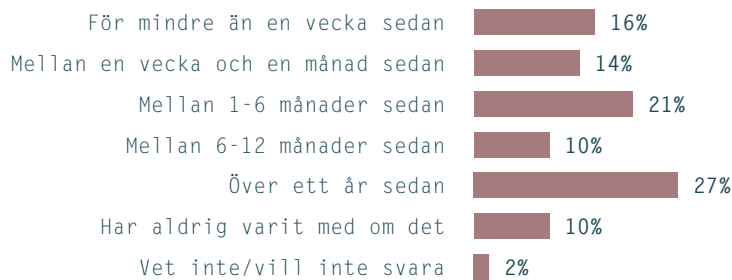

Frågorna som följde var kopplade till det eventuella digitala våld som respondenterna varit utsatta för. Frågorna berörde både situationer där respondenterna blivit utsatta av någon de är eller varit tillsammans med och situationer där de blivit utsatta av någon de inte är eller varit tillsammans med. På kommande sidor redovisas svaren på dessa frågor.

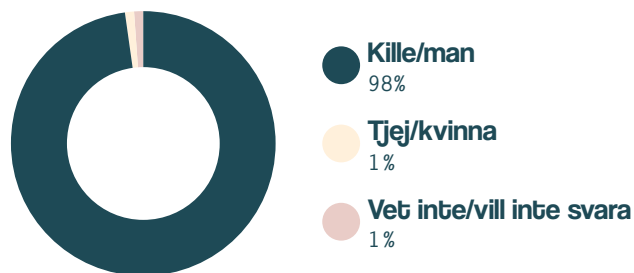
Respondenterna fick, om de ville, svara på hur det digitala våldet fick dem att känna och om de hade blivit utsatta för något annat som de trodde kunde vara digitalt våld. Ett urval av svaren på dessa frågor presenteras som citat genom hela rapporten.

När var du senast med om att en person du INTE var tillsammans med gjorde det här:

Skickade utan samtycke en dick pic till dig?

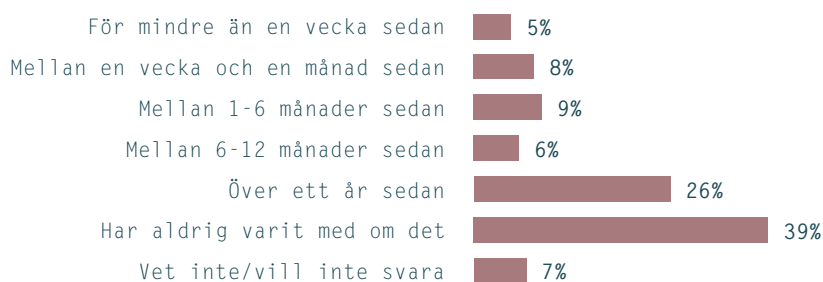
Den som utsatte dig för det här var?

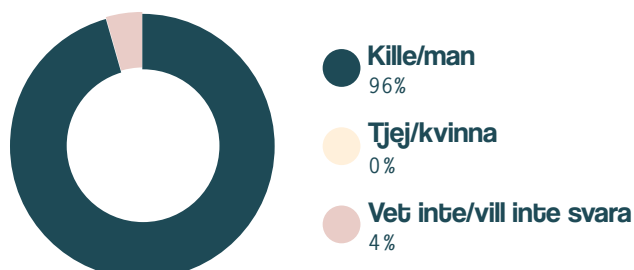
88%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Tvingade dig att skicka nakenbilder och/eller filmer på dig?

Den som utsatte dig för det här var?

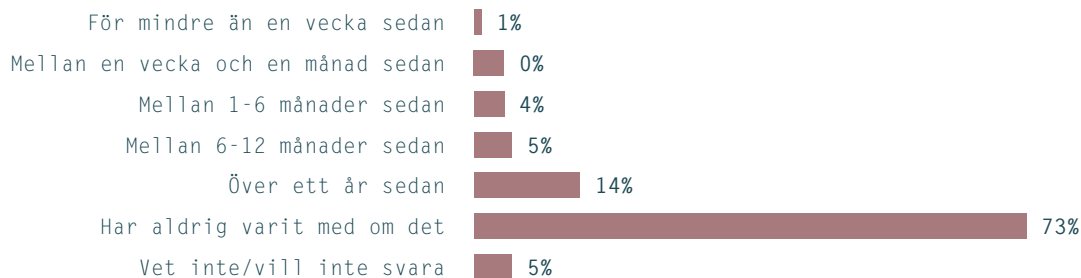

54%

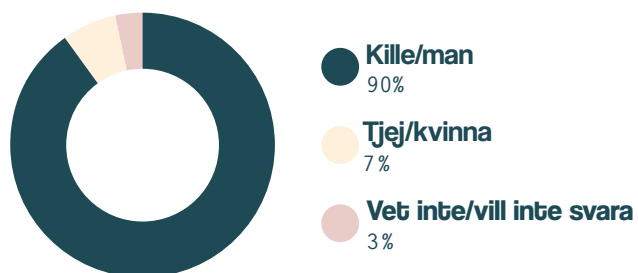
av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Hotade att sprida bilder/filmer på dig online?

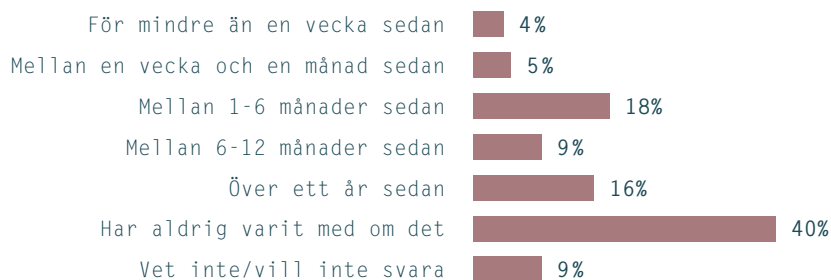
Den som utsatte dig för det här var:

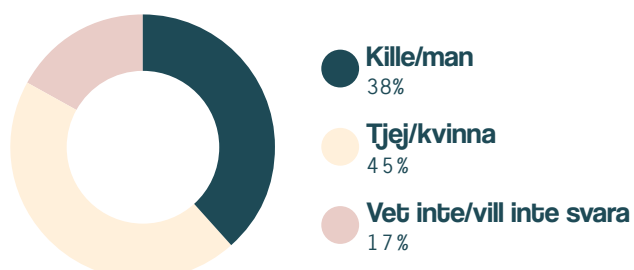
22%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Spred rykten om dig online?

Den som utsatte dig för det här var:

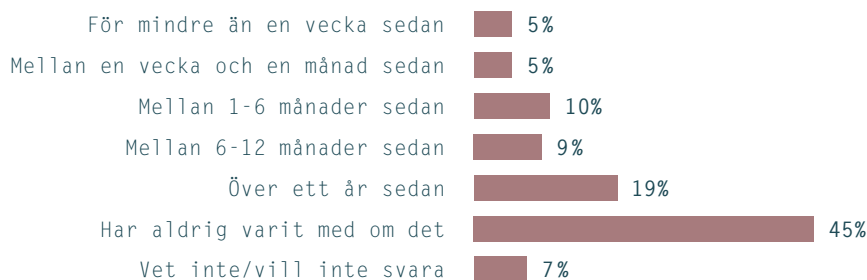

51%

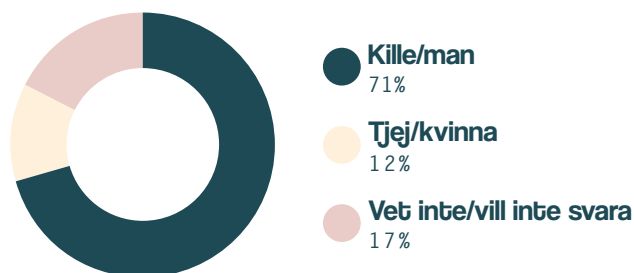
av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

När var du senast med om att en person du INTE var tillsammans med gjorde det här:

Skickade hot till dig online?

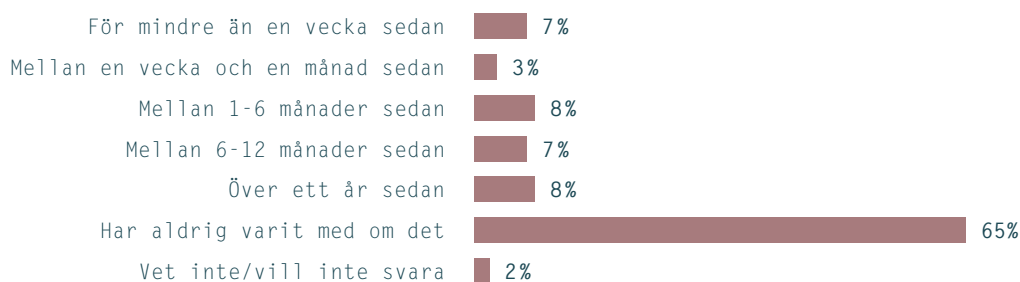
Den som utsatte dig för det här var:

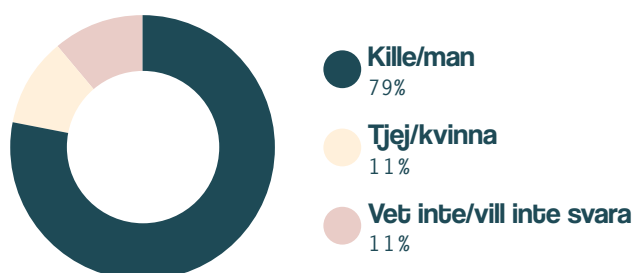
48 %

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Tvingade dig att ha platsinformationen i mobilen aktiverad så att hen kan hålla koll på var du är?

Den som utsatte dig för det här var:

33 %

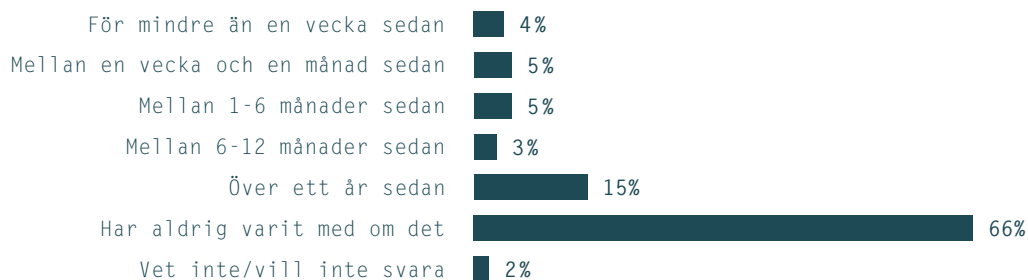
av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

"[...] Jag var medberoende och trodde det var okej av personen att göra så mot mig. Samtidigt så mådde jag skit och tyckte att jag förtjänade det."

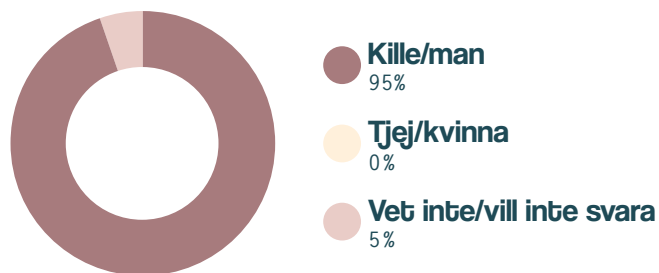
- Tjej 18 år

När var du senast med om att någon du varit eller är tillsammans med gjorde det här:

Tvingade dig att skicka nakenbilder och/eller filmer på dig?

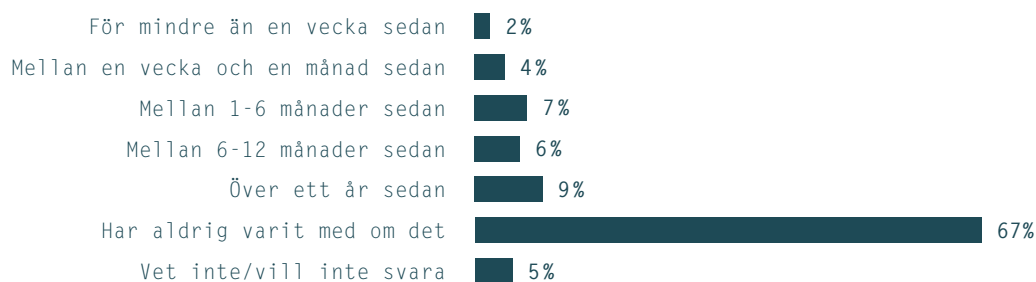
Den som utsatte dig för det här var:

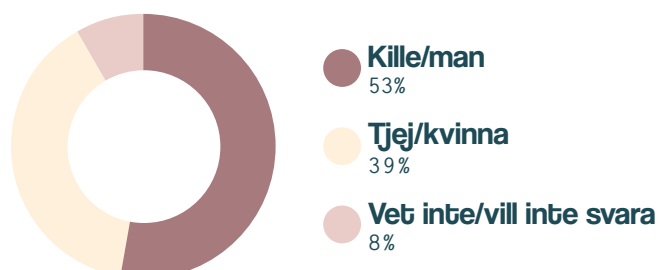
32%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Spred rykten om dig online?

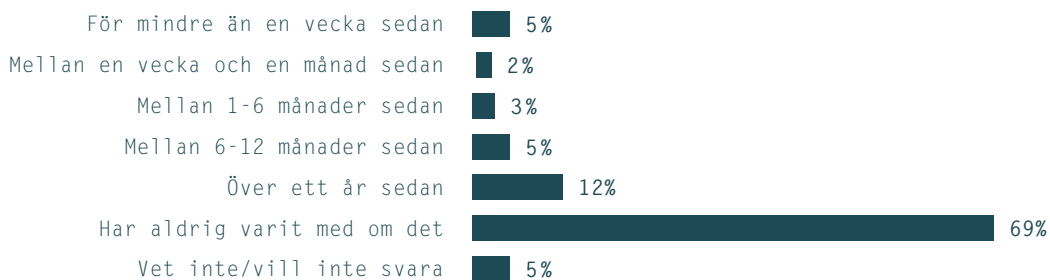
Den som utsatte dig för det här var:

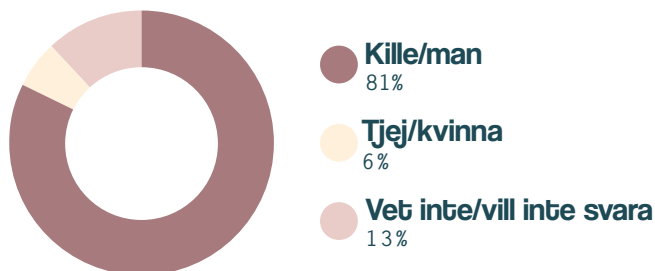
28%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Skickade hot till dig online?

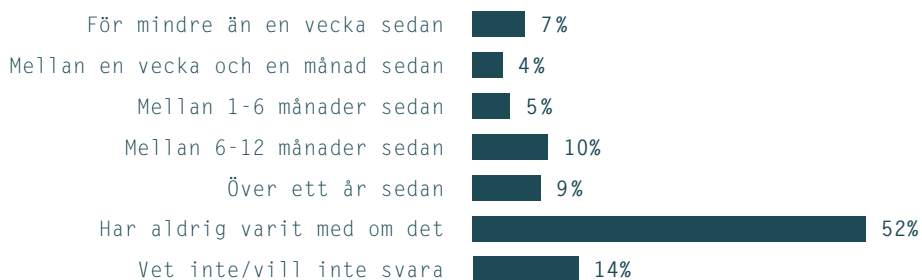
Den som utsatte dig för det här var:

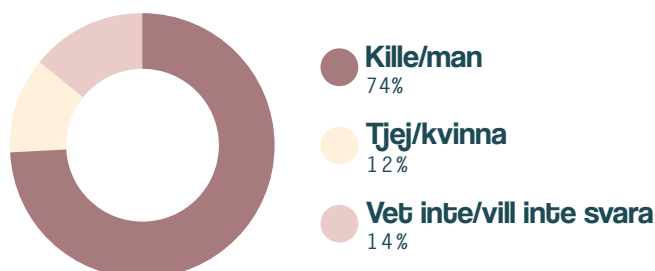
26%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Smygläste dina sms, meddelanden på sociala medier och/eller mail?

Den som utsatte dig för det här var:

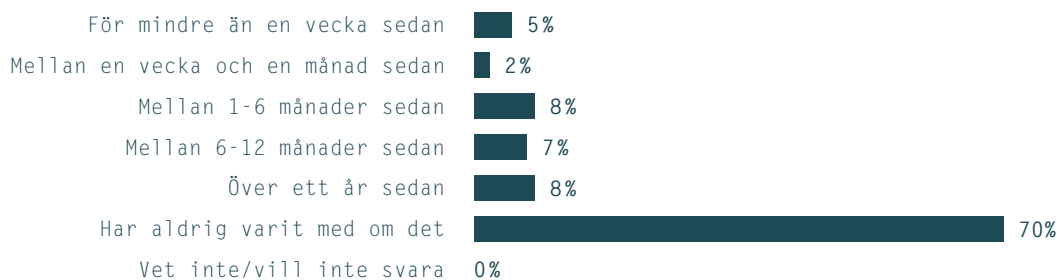

34%

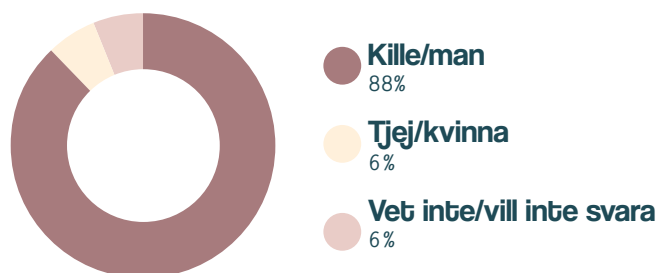
av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

När var du senast med om att någon du varit eller är tillsammans med gjorde det här:

Tvingade dig att ha platsinformationen i mobilen aktiverad så att hen kan hålla koll på var du är?

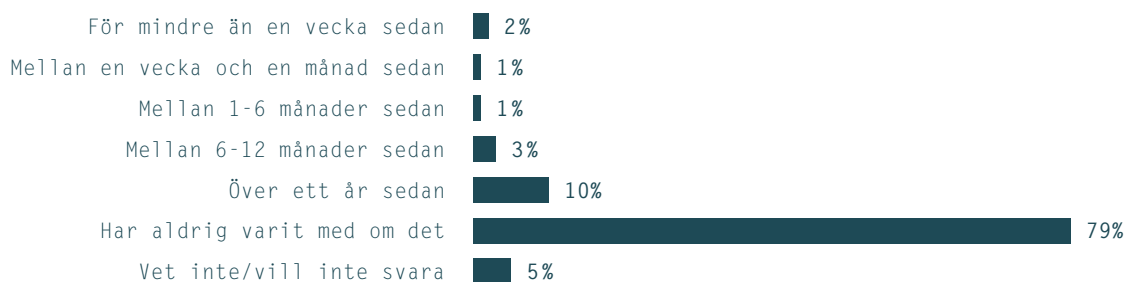
Den som utsatte dig för det här var:

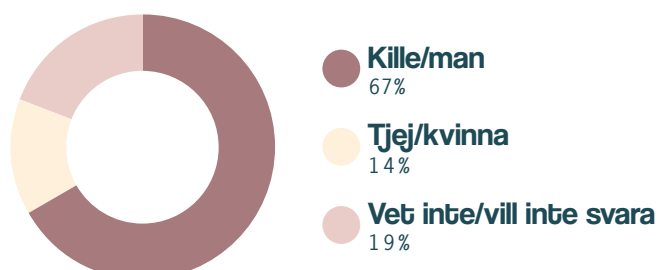
30%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Tvingade dig att avslöja dina användarnamn och lösenord till olika appar eller konton online?

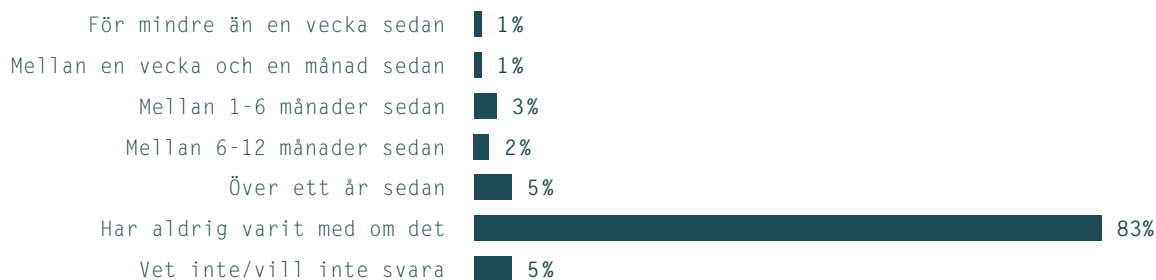
Den som utsatte dig för det här var:

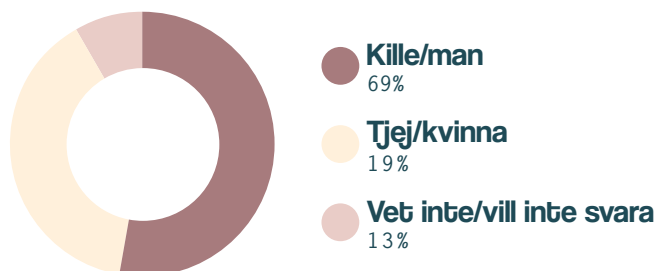
16%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Spred bilder och/eller filmer på dig online?

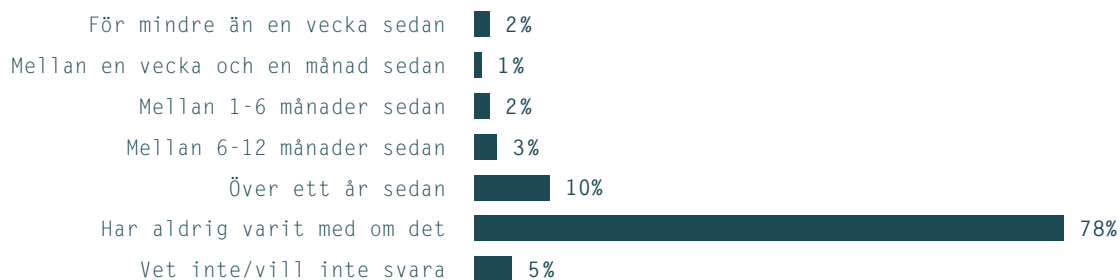
Den som utsatte dig för det här var:

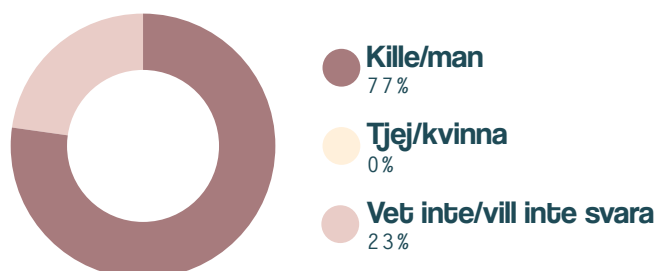
12%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

Hotade att sprida bilder och/eller filmer på dig online?

Den som utsatte dig för det här var:

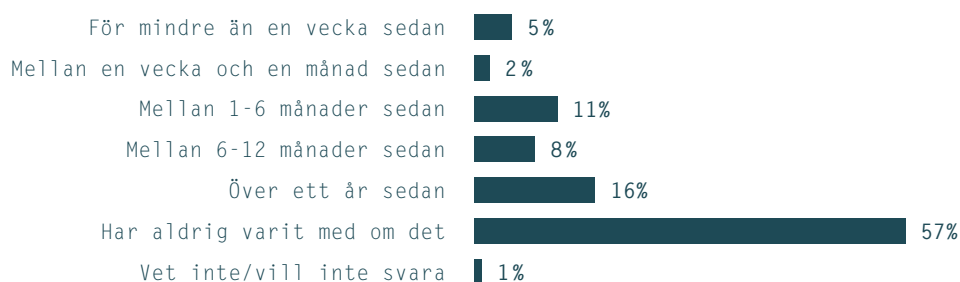

17%

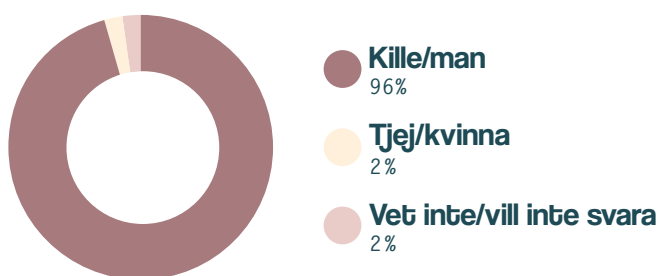
av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

När var du senast med om att någon du varit eller är tillsammans med gjorde det här:

Fortsatte höra av sig till dig via sms, sociala medier och/eller mail efter att ni gjort slut, trots att du bett hen sluta kontakta dig?

Den som utsatte dig för det här var:

42%

av respondenterna uppger att de någon gång blivit utsatta för detta.

"Folk ringer mig på dolt nummer och frågar om en viss video som finns på mig. Det händer ca var tredje månad, fastän att videon spreds hösten 2019, jag tycker det är sjukt att någonting kan hålla i så länge [...]"

- Tjej 16 år

Reflektioner

Reflektioner av resultatet som vi vill synliggöra för dig som läser den här rapporten.

Omfattningen

Så många som 95 procent av respondenterna uppgav att de varit utsatta för någon form av digitalt våld. Vi anser att resultatet ger tydliga indikationer på en omfattande utbredning av digitalt våld mot tjejer mellan 15-19 år bosatta i Sundsvalls kommun.

Tjejs utsatthet för våld i nära relation

Över hälften (62 procent) av de tillfrågade respondenterna hade utsatts för någon form av digitalt våld av en nuvarande eller tidigare partner. Statistiken från Tjejjouren Skogsrås chatt²⁴ mellan 2020-2023 visar att 39 procent av tjejerna som varit utsatta för våld av en partner, hade varit utsatta för flera typer av våld. Det sammantaget med forskning på området våld i nära relation som visar att olika typer av våld ofta överlappar varandra^{25 26} gör att vi känner oro för att tjejerna som deltog i den här undersökningen är eller har varit utsatta för flera typer av våld.

Eftervård

Många av respondenterna (42 procent) hade erfarenheter av att tidigare partner fortsatte höra av sig efter att relationen avslutats, trots att hon bett personen sluta. Oavsett om en tjej varit utsatt för våld i den nära relationen eller inte så

är detta beteende efter att relationen avslutats ett uttryck för psykiskt våld.

Sexuellt våld

Många av respondenterna uppgav att de blivit utsatta för sexuellt våld och särskilt många (88 procent) uppgav att de fått dickpics skickade till sig mot sin vilja. Att tvingas skicka nakenbilder och/eller -filmer på sig själv är också en form av sexualiserat digitalt våld som många av respondenterna hade upplevelser av:

- 54 procent hade utsatts av en person de inte var tillsammans med och
- 32 procent hade utsatts av någon de varit eller är tillsammans med.

Förövare

Resultatet av vår undersökning visar att det oftast var killar eller män som utövade det digitala våldet. Det bekräftar bilden som Tjejjouren Skogsrå har utifrån sitt arbete med tjejer och synliggör den sociala konstruktionen med könsmaktsordning där killar och mäns våld mot tjejer och kvinnor är den yttersta konsekvensen.

24 Tjejjouren Skogsrå har en chatt som bemannas av jourens medlemmar. Till den kan tjejer som behöver någon att prata med vända sig. I chatten får stödsökande tjejer alltid prata med en tjej, vara helt anonyma och vi berättar aldrig vidare vad stödsökande skrivit.

25 Monica Sellgren Karlsson och Lisa Westfelt, *Våld i ungas parrelationer*, Rapport 2021:15 (Stockholm: Brottsförebyggande rådet), 2021. https://bra.se/download/18.79079f9d17cc01fce50bb/1635487700517/2021_15_Vald_i_ungas_parrelationer.pdf (Hämtad 2024-06-25).

26 Øverlien, "Våld mellan ungdomar i nära relationer".

Hur du som läsare kan tänka kring tjejer och digitalt våld

Den här rapporten hoppas vi ger dig som läser en ökad förståelse för digitalt våld och vilka upplevelser tjejer i Sundsvalls kommun har kring detta. För att du ska kunna finnas till hands för tjejer i din omgivning vill vi skicka med några tips på vad du som vuxen kan göra för att upptäcka och agera kring digitalt våld.

Lär dig vad utsattheten handlar om

Genom att ta del av exempelvis den här rapporten eller liknande på området ökar du din kunskap om våldsutsatthet bland tjejer och kan därmed i större utsträckning identifiera och agera när det behövs.

Lär dig om digitala verktyg och sociala medier som unga använder

I dag finns en hel uppsjö med digitala verktyg och digitala plattformar och nya tillkommer hela tiden. Eftersom det digitala livet idag är lika närvarande som det fysiska behöver man som närvarande vuxen ha koll på det på samma sätt som man har koll på ungas "IRL"-aktiviteter. Lär dig om vad det digitala livet innebär för unga idag och börja redan från tidig ålder att samtala med unga om det här. Prata med tjejerna om vad som händer i den digitala världen, visa intresse för vilka appar de använder och på vilka sätt. Var en vuxen som bidrar till att unga i din omgivning känner att de kan prata med en vuxen som de litar på, om de själva eller någon de känner blir eller har blivit utsatta för digitalt våld. Ta initiativ till samtal om den digitala miljön, vad är ett schysst beteende och vad är inte det?

Förståelse för betydelsen av digitala sociala interaktioner

Att säga att man har ett liv på nätet och ett liv "IRL" är ett välkänt sätt att dela in livet i men det saknar resonans i de flesta ungdomars liv idag eftersom det speglar en föråldrad syn på den digitala miljön. Den digitala miljön är en viktig arena för att interagera, skapa relationer och dela information, både för unga och vuxna. Därför är inte rådet att "logga ut" ett alternativ för att undkomma våld som utövas digitalt eftersom en så stor del av livet levs just där. Det kan också ge den som utsätts en känsla av förlorad kontroll eftersom hon inte längre har möjlighet att se vad som skrivs eller publiceras om henne.

Lägg dig i - men på rätt sätt

Våga fråga - det kan kännas svårt men är av allra största vikt. Undvik att göra antaganden eftersom det riskerar att hon känner sig attackerad eller ifrågasatt. Var en god lyssnare och avbryt henne inte.

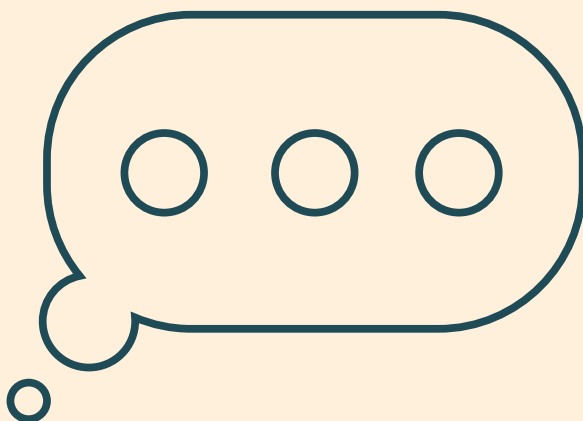
Agera lugnt - även om det kan kännas svårt är det viktigt att inte överreagera när hon berättar om sin utsatthet. För starka känslomässiga reaktioner riskerar att hon känner sig ansvarig för dina känslor och därmed begränsar sitt berättande för att inte göra dig exempelvis ledsen eller arg.

Ha tålamod - många våldsutsatta vågar till en början inte berätta och alla har inte heller förståelse för att de faktiskt är våldsutsatta. Dina frågor kan skapa inre konflikter som hon behöver hantera.

Det är inte heller ovanligt att den utsatta förminskar din oro eller rent av blir arg för att du ställer "såna frågor". Därför är det viktigt att inte förvänta sig "resultat" med en gång utan ha tålamod och

genom det visar du henne att när hon är redo finns du där.

Tro på henne - ifrågasätt inte hennes upplevelse.

”En kille kontaktade mig flera gånger genom fakekonton och skickade dick pics utan min tillåtelse och slutade inte. Han mordhotade mig när jag konfronterade honom för att jag visste vem det var.”

- Tjej 16 år

Referenser

Bates, Samantha. "Revenge Porn and Mental Health: A Qualitative Analysis of the Mental Health Effects of Revenge Porn on Female Survivors". *Feminist Criminology* 12, nr. 1 (2016): 22-42. <https://doi.org/10.1177/1557085116654565>

Brännström, Lotta, Sara Nyhlén och Katja Gillander Gådin. "Girls' Perspectives on Gendered Violence in Rural Sweden: Photovoice as a Method for Increased Knowledge and Social Change". *International Journal of Qualitative Methods* 19, (2020). <https://doi.org/10.1177/1609406920962904>

Cava, María-Jesús, Inés Tomás, Sofia Buelga och Lausa Carrascosa. "Loneliness, Depressive Mood and Cyberbullying Victimization in Adolescent Victims of Cyber Dating Violence". *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17, nr. 12 (2020): 4269. <https://doi.org/10.3390/ijerph17124269>

Diallo, Amira. *A Guide for Women and Girls to Prevent and Respond to Cyberviolence*. New York: UN Women, 2021. <https://eca.unwomen.org/sites/default/files/2022-02/ONLINE%20cyberV%20women%20ENG.pdf> (Hämtad 2024-06-04)

Douglas, Heather, Bridget A. Harris och Molly Dragiewicz. "Technology-facilitated domestic and family violence: Women's experiences". *The British Journal of Criminology* 59, nr. 3 (2019): 551-570. <https://doi.org/10.1093/bjc/azy068>

Dragistragiewicz, Molly, Bridget Harris, Delanie Woodlock, Michael Salter, Helen Easton, Angela Lynch, Helen Campbell, Jhan Leach och Lulu Milne. *Domestic violence and communication technology: Survivor experience of intrusion, surveillance and identity crime*. Sydney: Australian Communications Consumer Action Network, 2019. <https://eprints.qut.edu.au/131143/1/Domestic%2Bviolence%2Band%2Bcommunication%2Btechnology%2BSurvivor%2Bexperience%2Bof%2Bintrusion%2Bsurveillance%2Band%2Bidentity%2Bcrime.pdf> (Hämtad 2024-06-12)

Gillander Gådin, Katja, Albin Dahlström och Heléne Dahlqvist. *Ungas psykiska hälsa och utsatthet för våld och trakasserier. Rapport från en enkätstudie till elever i årskurs nio i Västernorrland*. Sundsvall: Mittuniversitetet, 2024. <https://www.miun.se/globalassets/institutioner/hov/forskning/rapport-ungas-psykiska-halsa.pdf> (Hämtad 2024-05-20)

Internetstiftelsen. "Anne-Marie Eklund Löwinder ny ledamot i regeringens Digitaliseringsråd". *Internetstiftelsen*. Hämtad 26 juni, 2024. <https://internetstiftelsen.se/om-oss/press/pressmeddelanden/anne-marie-eklund-lowinder-ny-ledamot-i-regeringens-digitaliseringsrad/>

Internetstiftelsen. *Svenskarna och internet 2023*. Stockholm: Internetstiftelsen, 2023. <https://svenskarnaochinternet.se/app/uploads/2023/10/internetstiftelsen-svenskar-na-och-internet-2023.pdf> (Hämtad 2024-06-25).

Isdal, Per. *Meningen med våld*. Stockholm: Gothia Förlag, 2017.

Lundgren, Eva. *Våldets normaliseringsprocess och andra våldsförståelser*. Linköping: Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige (ROKS), 2004.

Lundgren, Eva, Gun Heimer, Jenny Westerstrand och Anne-Marie Kalliokoski. *Slagen dam: Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige - en omfångsundersökning*. Umeå: Brottsoffermyndigheten, 2001. <https://www.brottsoffermyndigheten.se/media/seyalp3a/slagen-dam.pdf> (Hämtad 2024-02-15).

Ringrose, Jessica, Kaitlyn Regehr och Sophie Whitehead. "Teen Girls' Experiences Negotiating the Ubiquitous Dick Pic: Sexual Double Standards and the Normalization of Image Based Sexual Harassment". *Sex Roles* 85, (2021): 558-576. <https://doi.org/10.1007/s11199-021-01236-3>

SCB. "Högst utbildningsnivå bland kvinnor och i våra universitetsstäder". SCB. Hämtad 4 juni, 2024. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/befolkningens-utbildning/pong/statistiknyhet/befolkningens-utbildning-2019/>

SCB. "Medellöner i Sverige". SCB. Hämtad 4 juni, 2024. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/medelloner-i-sverige/>

Sellgren Karlsson, Monica och Lisa Westfelt. *Våld i ungas parrelationer*. Rapport 2021:15. Stockholm: Brottsförebyggande rådet, 2021. https://bra.se/download/18.79079f9d17cc01f-ce50bb/1635487700517/2021_15_Vald_i_ungas_parrelationer.pdf (Hämtad 2024-06-25).

Socialstyrelsen. *Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Ett utbildningsmaterial*. Stockholm: Socialstyrelsen, 2021. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-11-7607.pdf> (Hämtad 2024-04-23).

Ståhl, Simon och Inga Dennhag. "Online and offline sexual harassment associations of anxiety and depression in an adolescent sample". *Nordic Journal of Psychiatry* 75, nr. 5 (2020): 330-335. <https://doi.org/10.1080/08039488.2020.1856924>

Torp Løkkeberg, Stine, Camilla Ihlebæk, Gudrun Brottveit och Lilliana Del Busso. "Digital Violence and Abuse: A Scoping Review of Adverse Experiences Within Adolescent Intimate Partner Relationships". *Trauma, Violence, & Abuse* 25, nr. 3 (2023): 1954-1965. <https://doi.org/10.1177/15248380231201816>

Walby, Sylvia. "Theorising Patriarchy". *Sociology* 23, nr. 2 (1989): 213-234.

Wendt Höjer, Maria. "Rädslans politik". Diss., Stockholms universitet, 2002. <https://pubs.sub.su.se/5793.pdf>

Øverlien, Carolina. "Våld mellan ungdomar i nära relationer: Digitala medier och utövande av kontroll". *Socialvetenskaplig tidskrift* 25, nr. 1 (2018): 67-86. <https://doi.org/10.3384/SVT.2018.25.1.2382>

TJEJJOURN
SKOGSRÅ

tjejjourenskogsra.se

